(המשך מעמוד 41)

אות־ההיזדד של ההמונים מעידמות את הדממה הדקה במסדרות השיר־טון, שאין לחם שום תשובה על האתגר המרכזי של חיינו.

■ ■ ■

ל ש המשיים את עצמם שביכלל אין צורך בפיתרון.

נכון, הם אומרים, שאי־אפשר למנוע את הצטיידות הערבים בנשק גרעיני. אפשר לעכב, אך בסופו של דבר יהיו בידי האוייב הפוטנציאלי נשק גרעיני ודרכים לשיגורו. **אלא שאז ייווצר „מאזן האימה דו־רעיני".**

[illegible] בין ארצות־הברית וברית־ [illegible]

[illegible] ישראל [illegible]

האם יוכל מישהו לישון בשקט כאשר אנשים כאלה יחזיקו את אצבעותיהם על הכפתור האדום של מערכת טילים גרעיניים? האם מישהו מאלה יסמוך על יריבו, ומשום כך ירסן את עצמו?

„מאזן האימה" במרחב שלנו הוא מירשם לחשמדה. מדיניות שפוייה צריכה לקחת בחשבון את הימצאותם של מטורפים בעמדות־פיקוד בשני הצדדים.

■ ■ ■

ה נה כי כן, יש בעייה נוראה. אין לה פיתרון צבאי. אין להשאירה במצב של חוסר־פיתרון.

מה נותר?

נותר הפיתרון המדיני.

„עיצרו אותה!" — מודעה איטלקית נגד הנשק הגרעיני

על נשק גרעיני, לא שיגרה מטוסים כדי להפציץ את הכורים שבהם הכין סטאלין את הפצצה שלו.

שני הצדדים השלימו עם המצב. הם יודעים כי כל מילחמה גרעינית תסתיים בהשמדה הדדית, ולא חשוב מי יתחיל בה. ידיעה זו מונעת מילחמה.

אם ייווצר מצב כזה בין ישראל והמדינות הערביות — כך סבורים בעלי תפיסה זו — זה יבטיח את הביטחון, גם בלי שלום. אולי זה אף ימנע את הצורך בשלום. **בעיני זוהי תיאוריה מטורפת, מפני שהיא מתעלמת מן הסירוב הקיים במרחב שלנו — בשני עברי המיתרס.**

ג'ימי קארטר ורונלד רגן, ניקיטה חרושצ'וב וליאוניד ברז'נייב — כולם היו אנשים שפויים. יש לקוות לכך שמעצמות־על מסוג זה לא תיפולנה בידי מנהיגים מטורפים. (ואם תתבדה תיקווה זו, יגיע ממילא סוף העולם התרבותי.)

אין חזקה כזאת במרחב שלנו. אפשר לסמוך על חאפט' אל־אסד, מנחם בגין וסדאם חוסיין (כן, גם עליו!) שלא יעברו גבול מסויים של אחריות. דיבוריהם קיצוניים ממעשיהם. דווקא סדאם חוסין התקרב בשנים האחרונות לגוש הערבי המתון. **אך יש במרחב אנשים כמו מוד עמר קד'אפי. ויש בישראל אנשים כמו אריק שרון, בני פרד, יוכל נאמן ומשה לווינגר. כל אחד מהם יכול להיות מחר ראש־ממשלה.**

חופשיים לערוך ביקורת רצופה בכורים ערביים, ובמיתקנים חשודים אחרים. מפקחים ערביים יהיו חופשיים לערוך ביקורת כזו בישראל. ביקורת הדדית זו תתווסף על הביקורת הבינלאומית שלפי הסכם אי־ההפצה.

● **הפרת חוזה זה על־ידי אחד הצדדים במרחב — ביטול תקפיתו, מניעת ביקורת או שינוי במיתקנים — תהווה עילה מוסכמת לפעולה צבאית מצד הצד הנפגע.**

● **אם מעצמת־על תפר את התחייבותה ותספק נשק גרעיני לצד אחד, תהיה מעצמת־העל השניה מחוייבת לספק נשק כזה לצד השני.**

טיבעה של הסכנה הגרעינית מחייב שכל חוזה מסוג זה יהיה שלם ומושלם בכל מאה האחוזים. לא ב־95%, ולא ב־99.9%. אסור שתהיה בו פירצה כלשהי.

למרבה המזל, הנושא הגרעיני מתאים לצורך זה. בשטח זה אי־אפשר לרמות ולהסתיר, כשיש ביקורת יעילה. אי־אפשר לשנות את המצב בן־לילה. כשיש הפרה, דרוש למפר זמן ניכר כדי להגיע לייצור נשק גרעיני. את הזמן הזה ניתן לנצל באופן יעיל לפעולת־מנע.

לכן אין אנו עוסקים כאן באוטופיה, או בחזון של יפי־נפש. אנו עוסקים כאן בעניין מעשי, נוקשה, תכליתי, שהוא מתאים למדינאים, למצביאים ולמדענים.

הפירוז הגרעיני הוא פיתרון שפוי ומציאותי — ואיזו המצב ההפוך הוא מטורף ודמיוני.

■ ■ ■

ל אחרונה ביצעה הדיפלומטיה הישראלית תרגיל אשר היה יכול להיות מבריק, לולא היה מטופש.

מישהו (יצחק שמיר? יהודה בלום?) החליט שישראל תאמץ לעצמה את העיקרון שלנו, תוך ריקונו מתוכנו, כטכסיס של תעמולה. מישלחת ישראל באו"ם הציעה כמה פעמים את רעיון פירוז המרחב.

הדבר לא היה מלווה בשום צעד ממשי, בשום פעולה דיפלומטית שקטה כדי להסביר לערבים שזוהי כוונה רצינית, וכמובן לא בנכונות לוותר על המונופול הגרעיני הישראלי.

היתה זאת הסוואה נוספת של ההכנות להפצצה?

במסיבת־העיתונאים הצורמנית שלו חזר מנחם בגין השבוע על טכסיס זה, אך הוא קבע כי הפירוז הגרעיני יכול לבוא, כמובן, רק **אחרי** השגת השלום הכולל במרחב.

מכיוון שבגין (כמו שימעון פרס) דוגל במדיניות המחטלת מראש כל אפשרות של השגת שלום כזה, ביגלל הסירוב לפתור את הבעייה הפלסטינית, אין אלה אלא מילים ריקות.

גם אילו היתה זאת קביעה רצינית, לא היתה עומדת במיבחן ההגיון.

אין זו אמת שלא יתכן חוזה לפירוז בהעדר שלום. להיפך: חוזה־הפירוז יכול להוות צעד חשוב מאוד לקראת השלום.

הוא יכול להיות תמריץ לשלום. מדוע?

גם הערבים שאינם מעוניינים דווקא בשלום בשעה זו, מעוניינים בפירוז. מכיוון שקיים מונופול גרעיני ישראלי, המאיים על הערבים, מעוניינים כל הערבים בפירוז. כדאי להם לשלם מחיר יקר עבור חיסול הסכנה הזאת.

המשא־ומתן הגלוי והסודי לשם השגת חוזה־הפירוז, חתימתו, סידורי־הביקורת ושאר הנוהלים שייווצרו כמצב של פירוז יוצרים כי שלעצמם מציאות חדשה במרחב, מציאות של שלום־בפועל.

■ ■ ■

ה אם זה מציאותי? כן, זה מציאותי. האם זה טוב? כן, זה טוב.

האם ממשלת־בגין מסוגלת לכך? מובן מאליו שלא.

האם ממשלת־פרס, אילו קמה, היתה מסוגלת לכך? אין שמץ של סימן לכך. **אולי נותרו עוד שנתיים לשינוי גישתה של ישראל בעייה זו, המאוימת על קיום המדינה ועל קיום כולנו.**

זוהי השעה האחרונה לאזרחים השפויים ובעלי־האחריות להתעורר, ולשנות את פני הדברים.

אם לא נעשה כן, לא נוכל, בבוא ה[illegible] לטעון כי איננו אשמים.

לא נוכל לטעון דבר, כי [illegible] עוד קיימים.

באיזה עומק היתה המעבדה של בגין? מדוע הכחיש מפקד חיל־האוויר את קיומה?

מ פקד חיל־האויר, האלוף דויד עברי, אינו מרגיש נוח מול מצלמות־הטלוויזיה. חשיפה ציבורית מנוגדת לאופיו של עברי (ראה מיסגרת). אולם ביום השישי האחרון הרגיש עברי עוד פחות נוח מתמיד. מולו ניצב הכתב הצבאי של הטלוויזיה, דן סממה, שראיין אותו להשבוע יומן אירועים.

סממה העלה את השאלה הבלתי־נמנעת. בהתייחסו להודעותיו של ראש־הממשלה מנחם בגין — בדבר חיסול המעבדה הסודית התת־קרקעית בכור שליד בגדאד — ביקש סממה לדעת אם המעבדה המיסתורית היתה שמונה בעומק של 40 מטר, כמו שטען מנחם בגין בגירסתו הראשונה, או ארבעה מטרים, כפי שטען בגין בגירסה השנייה, ואם בכלל היתה מעבדה כזו.

תשובתו של עברי היתה לחוצה: „אני לא יודע שום־דבר על מעבדה."

קשה להניח, שמפקד חיל־האויר ואדריכל הצד המיבצעי של הפעולה, לא היה יודע על המעבדה המיסתורית, אם היא אכן היתה

אלוף שגיא
איפוק —

קיימת. אם היתה מעבדה כזו, יכול היה עברי לענות לסממה שאכן היתה מעבדה, מבלי שהוא היה מסתכן בגילוי סודות צבאיים, מאחר שראש־הממשלה שלו כבר הכריז עליה בפני העולם כולו.

סממה לא לחץ יותר בעניין זה. בשיחה מוקדמת שלו עם עברי ועם הקציינים המלווים הוסכם שהוא יסתפק בתשובה הזו. אם היה סממה דורש תשובה ברורה מעברי, יתכן שראש־הממשלה היה מצטייר בצורה עילגת עוד יותר ממה שהוא הצטייר בעיקבות הצהרות המעבדה הסודית הפרטית שלו.

עור

של

ד ויד עברי היה שותף [illegible]

על הפצצת הכור [illegible]

לתם. עברי אינו [illegible]

ולכן קשה היה [illegible]

ובקור־הרוח ש[illegible]

יכולים היו [illegible]

ההחלטה